

Akavas studerandes

**Politiska
program
2025–2029**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	3
Utbildning och kompetens	4
1. Högskoleutbildningens kvalitet och anordnandet av den	4
2. Högskoleutbildningens finansiering	6
3. Flexibla studier och studerandehandledning	8
Arbetsliv	11
1. Arbetslöshetsskydd, uppsägningsskydd och visstidsanställning	12
2. Arbetshälsa och välbefinnande på arbetsplatsen	12
3. Erkännande av utbildning och examina i arbetslivet	14
4. Sysselsättning och de ungas ställning på arbetsmarknaden	14
5. Arbetslivsfärdigheter och kontinuerligt lärande	16
Försörjning och social trygghet	17
1. Studerandes sociala trygghet	17
2. Inkomster under perioder av arbete under studierna	20
3. Boende	20
4. Utkomst under högskolepraktik	21
5. Övriga stödformer och livskvalitet	22
Välbefinnande	23
1. Psykisk hälsa och lågtröskeltjänster	23
2. Studerandehälsovården och SHVS	24
3. Fysiskt välbefinnande och motion	25
4. Välbefinnande i studierna och studiemiljön	26
Internationalism	28
1. Högskoleutbildningens internationalism	28
2. Vägen till ett mer internationellt arbetsliv	30
3. Finländares internationalisering	31

Akavas studerandes politiska program,
godkänt vid delegationens möte 28.9.2025.

ISBN 978-952-7281-87-1

Bilder: Aleksi Murtojärvi s. 5, 9 och 27, Veikko Somerpuro s. 16

Layout: Liisa Valtonen

Inledning

Akavas studerande bygger en hållbar framtid genom högkvalitativ utbildning, ett rättvist arbetsliv och ett starkt välfärds-samhälle. Varje studerande bör ha en realistisk möjlighet att få växa professionellt inom sin respektive bransch och delta i samhällsutvecklingen. Utbildning är en investering som genererar kompetens, likställdhet och jämlikhet samt välfärd. Den duala modellen inom högskoleutbildningen, likvärdiga examina och kostnadsfria utbildningar utgör kärnan i vårt program. Finansieringen bör vara stabil och möjliggöra högkvalitativ undervisning, handledning och praktik.

Studerande bör ha en tryggad inkomst utan krav på att behöva skuldsätta sig. Nivån på studiestödet ska höjas och stödet ska vara indexbundet. De studerande bör återfå rätten att omfattas av det allmänna bostadsbidraget. Praktikperioder får inte medföra extra kostnader för de studerande och en skälig ersättning ska betalas för praktik. För att säkerställa välbefinnandet betonar vi vikten av förebyggande mentalvårdstjänster, att terapigarantin utsträcks till alla högskolestuderande och att studenthälsovården får tillräckliga resurser. Välbefinnande under studietiden lägger grunden för välbefinnande i arbetskarriären.

Finlands livskraft bygger på kompetens och internationalism. Vi behöver fungerande kanaler för att knyta internationella experter till Finland och likvärdiga och jämlika möjligheter för finländska studerande att internationaliseras. Internationella studerande är värdefulla medlemmar av samhället som bör erbjudas högklassig språkundervisning, lika rättigheter och en realistisk försörjning. Det enda sättet som Finland kan konkurrera om experter är genom kvaliteten på utbildningen, inte genom terminsavgifter.

Utbildning och kompetens

Med hjälp av högkvalitativ högskoleutbildning bygger vi en hållbar framtid. Varje studerande måste ha en realistisk chans att växa in i rollen som professionell inom sin valda bransch och som en del av samhället. Satsningar på utbildning och bildning är värdeval som stöder en hållbar framtid för hela välfärdssamhället.

1. Högskoleutbildningens kvalitet och anordnandet av den

Yrkeshögskolor och universitet har båda en tydlig ställning inom högskolesystemet. Vi behöver också i framtiden de mer arbetslivsnära yrkeshögskoleexamina som yrkeshögskolorna producerar samt de universitetsexamina som de akademiska vetenskapshögskolorna producerar. Samhället bör vara medvetet om examensbeteckningarnas likvärdighet.

Med hjälp av samarbete mellan högskolorna kan högskolefältet utvecklas så att det bättre motsvarar samhällets behov. Högskolornas profilering enligt olika teman bör stärkas. Regionala variationer i fråga om kvaliteten på utbildningen bör minskas genom att högskolornas finansiering starkare knyts till utbildningens kvalitet och genom ökade incitament för att förbättra den.

Arbetslivskompetensen och arbetsmarknadens styrka bygger på högkvalitativ utbildning. De arbetslivsfärdigheter som förvärvats under utbildningen stöder experternas yrkeskunskap också i arbetslivet.

MÅL

- Det finländska högskolesystemets examina bör i fråga om innehåll, struktur och kvaliteten i undervisningen motsvara de högsta internationella kraven.
- Högskoleutbildningens duala modell är en bra utgångspunkt för utvecklandet av högskolesystemet. I samhället görs en klarare distinktion mellan universitetens uppgift att främja den fria forskningen samt vetenskaplig och konstnärlig bildning och yrkeshögskolornas uppgift att bedriva tillämpad forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet

samt konstnärlig verksamhet som främjar arbetslivet och det regionala samarbetet med näringslivet.

- Arbetslivet erkänner examina på samma nivå som jämbördiga, vilket återspeglas i likvärdiga sysselsättningsmöjligheter och löner. I samhället utreder man hur man på bredare basis kunde erkänna examina på samma nivå.
- Det nationella och internationella arbetslivet behöver tillämpad forskning på doktorsnivå. Ett sätt att svara mot det här behovet är att utveckla doktorandernas möjligheter till växelverkan med företag.
- Högskolefältet och högskolornas filialer svarar mot samhällets och arbetslivets regionala behov.
- En lika högklassig utbildning möjliggörs för varje studerande, oavsett region eller högskola.
- Minimikraven för godkända lärdomsprov för lägre och högre högskoleexamen ska vara tydliga och bedömningen ska vara transparent.
- Bedömningen av lärdomsprov ska vara likvärdig och jämlik. Inget annat än de aspekter som är väsentliga för bedömningen får inverka.

- Högskolorna erbjuder med jämna mellanrum pedagogisk utbildning till sina lärare. På så sätt säkerställer man att utbildningen vid alla utbildningsenheter håller en hög kvalitet.
- De högskolestuderande garanteras en högkvalitativ utbildning genom inrättandet av ett nationellt lärarregister i syfte att säkerställa undervisningspersonalens kompetens.
- De studerande bör vara representerade på alla förvaltningsnivåer vid universiteten.
- Inom högskolekoncernerna ska man sträva efter att demontera högskolornas inbördes hierarki och ojämlikhet i stället för att upprätthålla dem.
- En högskolas ägarförhållanden ska inte negativt påverka högskoleutbildningens kvalitet eller dess lagstadgade uppgifter.
- Högskolornas samarbete intensifieras och möjligheterna till korsstudier utökas.
- Den studerande har möjlighet att inkludera högskolepraktik som en del av sin examen inom alla branscher.
- Praktikperioderna är kostnadsfria för högskolorna med beaktande av branschspecifika skillnader.
- De öppna högskolorna beviljas inte rätt att utfärda examen.
- De högre högskoleexamina som avläggs vid yrkeshögskolor inkluderar även i framtiden ett krav på arbetserfarenhet.
- Med hjälp av klara examensstigar underlättas det hur man med en yrkeshögskoleexamen som grund fortsätter till högre högskoleexamina.

2. Högskoleutbildningens finansiering

Kostnadsfri utbildning ligger till grund för ett jämlikt samhälle där alla har möjlighet till framgång.

Universitetens och yrkeshögskolornas utbildnings-, forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet är viktiga

med tanke på den kontinuerliga tillväxten i samhället. Då man i fördelningen av högskolornas finansiering beaktar särdragen hos bägge delarna av den duala modellen kan man stödja en högkvalitativ verksamhet vid alla högskolor.

Högskolornas finansiering bör vara tillräcklig och stabil. Ständig osäkerhet och fluktuationer i fråga om finansieringen bromsar utvecklandet av högskoleutbildningen och framtida innovationer.

När fokus i finansieringsmodellerna ligger på antalet avlagda examina tvingas utbildningsanordnarna till lösningar som forcerar avläggandet av examen, vilket försämrar utbildningens kvalitet.

För att främja en höjd utbildningsnivå är det nödvändigt att utöka antalet nybörjarplatser vid högskolorna. Utökningen av nybörjarplatser kräver ett starkt fokus på regional planmässighet.

MÅL

- Högskoleutbildning som leder till examen är gratis för alla studerande. En examen ska inte kunna köpas via öppna högskolan.
- Allokeringen av resurser till utbildningen bygger på parlamentarisk enighet om en plan som sträcker sig över regeringsperioderna.
- Högskolornas finansieringsmodell utvecklas genom att man uppmuntrar till satsningar på högkvalitativ utbildning, tillräcklig personal och på att stödja de studerande från studiernas början ända fram till examen.
- Resurserna för att utveckla högskoleexamina fördelas så att såväl arbetslivets som högskolornas behov beaktas allt bättre.
- Kontinuerligt lärande är en del av finansieringsmodellen.
- Den primära finansieringskällan för högskolornas grundexamina är alltid en tillräcklig grundfinansiering för högskolorna. Den möjliggör en kvalitativ utbildning och utexaminering av kompetenta yrkespersoner för arbetslivet. Grundfinansieringen ska inte ersättas med tilläggsfinansieringar

av engångsnatur eller möjligheter till särskild finansiering.

- Högskoleutbildningens grundfinansiering utökas i förhållande till antalet nybörjarplatser och de ansvar som tillkommit.
- När nybörjarplatserna utökas vid högskolorna beaktas genomströmningen i utbildningsområdet, de regionala behoven och kvaliteten på undervisningen samt det regionala och nationella arbetsmarknadsläget och behoven av forskning och sakkunskap. Den kunskapsbas utifrån vilken besluten fattas är tillräcklig och betonar likvärdigt olika yrkesområden.
- När FUI-finansieringen ökas görs inga nedskärningar i högskoleutbildningens grundfinansiering eller i undervisningen.
- Den internationella FUI-verksamheten utvecklas så att även aktörer utanför EU- och EES-länderna ser Finland som ett lockande målland för forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet.
- Finansieringsmodellen utvecklas så att den stöder yrkeshögskolornas utvecklings- och innovationsverksamhet som bedrivs vid sidan av forskningen och som har föreskrivits som deras uppgift.
- Att de utexaminerade lyckas sysselsätta sig får ökad vikt i finansieringen för både yrkeshögskolor och universitet. Det här får dock inte försämra den finansiering som används för utbildningen.
- Högskolornas system med studeranderenspons bibehålls som en del av finansieringsmodellen. Utbildningen utvecklas utifrån studeranderensponsen.

3. Flexibla studier och studerandehandledning

Dagens arbetsliv kräver kontinuerlig kompetensutveckling och anpassning till reformer. En tidigare studie- och karriärstig får inte definiera hela arbetskarriären. Vi stöder experterna genom att möjliggöra verktyg för anpassning till förändringar i arbetslivet och vardagen samt vid behov omskolning med samhällets stöd.

Det att distansstudier har blivit vanligare har radikalt förändrat vardagen för de studerande och personalen vid läroanstalterna, vilket har påverkat kvaliteten på undervisningen. För att beakta många olika slags inlärare krävs flexibilitet inom högskolan, både av utbildningsanordnaren och av den studerande.

För att de studerande ska vara nöjda och studierna löpa smidigt krävs det att de får tillräcklig och effektiv hjälp. Satsningar på handledning och många former av stöd för de studerande hjälper dem att avlägga examen inom utsatt tid.

MÅL

- Antalet studierätter ska inte begränsas för de studerande. Personer med flera examina garanterar att arbetslivet har tillgång till experter med en mer mångsidig och övergripande kompetens, vilket också stöder Finlands tillväxt.

- Möjligheterna att söka till högskoleutbildning ska vara likvärdiga och jämlika för alla, oavsett utbildningsbakgrund.
- Det ska alltid vara möjligt att söka till en högskoleutbildning via urvalsprov. Utvecklandet av urvalsproven fortsätter utifrån reformen av urvalsproven 2025, så att de bättre beaktar olika typer av inlärare.
- Kompletterande antagning tas i tillämpliga delar i bruk i alla högskolor, för att göra det lättare att bli antagen till en utbildning.
- Det finns alltid möjlighet till omskolning. Också i arbetslivet måste kontinuiteten i lärandet möjliggöras, t.ex. genom omskolning eller utbildningssedlar.
- Högskolorna beaktar proaktivt mängden personal och tjänster som krävs när de planerar höjningar av antalet studerande som antas.
- Vid genomförandet av utbildningen beaktas inlärnarnas individuella livssituationer och deras mångfald.
- En studerandes tidigare arbetserfarenhet och hobbyverksamhet som uppfyller de teoretiska kraven samt tidigare studier kan i lämpliga branscher beaktas som en del av examen, t.ex. med hjälp av yrkesprov.
- Möjligheten att flytta över mellan olika examina och korsstudier bör underlättas.
- Närstudier prioriteras, i synnerhet i början av studierna. Distansstudier genomförs så att de betjänar inlärningsmålen och är pedagogiskt motiverade.
- Det finns pedagogiska grunder för närvarotvång i undervisningen.
- Distansundervisning är möjlig som komplement till närundervisning i sådana utbildningar där det inte i ansökningskedet har angetts att utbildningen genomförs som flerformsutbildning. Särskild vikt fästs vid kvaliteten på distansundervisningen.
- Den studerande kan, om hen så önskar, lätt få tillräckligt mycket hjälp i sina studieärenden från högskolans stödtjänster.

- Vid alla högskolor inrättas en alumnistudierätt som gör det möjligt att fortsätta studera i två år också efter det att man utexaminerats. Genom att studierätten fortsätter gör man det möjligt för den studerande att växa professionellt i början av arbetskarriären.

Arbetsliv

De högskoleutbildades sysselsättning bygger Finlands livskraft. Att förmedla arbetslivsfärdigheter, främja jämlikhet i arbetslivet och erkänna den psykiska belastningen är de hörnstenar i arbetslivet med hjälp av vilka Finlands tillväxt och livskraft garanteras även i framtiden.

1. Arbetslöshetsskydd, uppsägningsskydd och visstidsanställning

Det nuvarande systemet för arbetslöshetsskydd beaktar inte i tillräckligt hög grad studerande och nyutexaminerade och deras ställning. Arbete vid sidan om studierna bidrar inte på ett skäligt sätt till rätten till social trygghet, vilket försämrar möjligheterna att uppfylla arbetsvillkoret och skapa ekonomisk stabilitet i början av karriären.

Övergången till arbetslivet försvåras också av att visstidsavtal är så vanligt förekommande. Visstidsavtal som följer på varandra skapar otrygghet och försvårar den ekonomiska planeringen särskilt för unga arbetstagare.

Arbetstagarnas ställning är dessutom ofta utsatt för försämringar i uppsägningsskyddet, trots att ett stabilt och förutsägbart anställningsförhållande är centralt för tryggheten särskilt i början av arbetskarriären.

MÅL

- Arbetsvillkoret för det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa förkortas till sex månader.
- Utkomstskyddet för arbetslösa och uppsägningsskyddet ger studerande och nyutexaminerade trygghet och stabilitet i början av arbetskarriären.

- Uppsägningsskyddet ska inte försämrats. Också i fortsättningen måste det finnas ett vägande och sakligt skäl för uppsägning.
- Det ska finnas en grundad anledning för alla visstidsavtal för att minska de kedjor av visstidsanställningar som är vanliga inom många branscher. Det här stärker unga anställdas ekonomiska trygghet.
- Den anställda har rätt att säga upp sig även från en visstidsanställning.

2. Arbetshälsa och välbefinnande på arbetsplatsen

Välbefinnandet på arbetsplatsen beror på många faktorer: ett jämställt och likvärdigt bemötande, den anställdas hälsa, arbetsmiljön samt kvaliteten på ledarskapet och arbetsgivarpolitiken. Alla dessa har en betydande inverkan på hur den anställda lyckas kombinera sitt arbete och övriga liv i olika livssituationer. Välbefinnandet på arbetsplatsen uppstår inte i ett vakuum utan utformas i växelverkan med individens övriga liv och totala välbefinnande. Särskilt minoritetsstress och dess effekter på välbefinnandet på arbetsplatsen för anställda som hör till en minoritet är något som bör uppmärksammas.

Den belastning som expertarbete innebär framhäver betydelsen av återhämtning. Flexibilitet i fråga om arbetstiden, såsom möjligheten till förkortad arbetstid, kan vara avgörande för att den anställda ska orka. Samtidigt måste arbetsgemenskapens kompetens i fråga om mental hälsa stärkas: att såväl anställda som chefer har beredskap att identifiera belastning och erbjuda stöd är centrala åtgärder för att hantera belastningen och förebygga problem.

Det har blivit lättare att tala om arbetslivets psykiska och sociala riskfaktorer. För att denna utveckling ska stärkas är det viktigt att lagstiftningen erkänner och beaktar psykosociala belastningsfaktorer.

MÅL

- Alla arbetstagare, oavsett anställningsförhållandets längd och omfattning, har rätt till en tillgänglig och tillräcklig förebyggande företagshälsovård som stöder arbetsförmågan och förebygger sjukdomar.

- Arbetsplatserna har en skyldighet att främja en trygg, jämlik och jämställd atmosfär samt att säkerställa att samma verksamhetsprinciper tillämpas för alla, t.ex. med hjälp av en jämställdhets- och likabehandlingsplan eller etiska anvisningar.
- Arbetsgivarna erbjuder sin arbetsgemenskap utbildning om jämställdhet, likabehandling och mångkultur samt fäster uppmärksamhet vid hur minoritetsstress påverkar arbetstagarnas välmående.
- Kompetensen i fråga om mental hälsa stärks inom hela arbetsgemenskapen. Det är särskilt viktigt att utbilda cheferna i hur man identifierar de anställdas problem och stöttar dem så att de orkar.
- Kännedomen om de förtroendevalda och de stödjande strukturerna i arbetslivet förbättras. Att stödet är synligt och tillgängligt är avgörande för att tidig hjälp ska kunna möjliggöras.
- Alla erbjuds möjligheter att stärka sitt välmående genom att till exempel öka flexibiliteten och möjligheterna till återhämtning samt genom att förbättra möjligheterna att sammanjämka arbetsliv och privatliv.
- Inom expertarbete strävar man efter att möjliggöra en förkortad arbetstid, vilket ger förbättrad återhämtning. Förbättrad återhämtning stöder också arbetsgivarens verksamhet, eftersom en arbetstagare som mår bra är mer effektiv.
- Arbetarskyddslagen och dess förordningar preciseras så att förhindrandet av psykosociala belastningsfaktorer och hanteringen av trakasserier, osakligt bemötande och våld på arbetsplatsen förverkligas mer effektivt och så att den förebyggande verksamheten och åtgärderna för att återställa arbetsförmågan genomförs.
- En sammanjämkning av arbete och annat liv är möjlig redan i studieskedet om den studerande vill arbeta vid sidan av studierna. Studier bör dock vara den studerandes huvudsyssla och samhället bör stödja detta oavsett livssituation.

3. Erkännande av utbildning och examina i arbetslivet

Uppbyggnaden och stärkandet av de studerandes arbetslivsfärdigheter inleds redan under studierna. Kvaliteten på praktiken och handledningen av den är av avgörande betydelse inom alla studiestigar. Kvalitativa praktikperioder ger nyttiga lärdomar och erfarenheter samt möjlighet att utveckla sådana färdigheter som motsvarar de krav arbetslivet ställer.

Hur examensbeteckningar erkänns och värderas har också en betydande inverkan på hur studerandes och nyutexaminerades kunskaper beaktas på arbetsmarknaden. Ett rättvist och klart erkännande av examina på både nationell och internationell nivå stärker de studerandes ställning och gör det lättare för dem att placera sig i arbetslivet.

MÅL

- Samarbetet mellan den akademiska forskningen och arbetslivet utvecklas så att övergången mellan dem blir smidigare.
- Man satsar på praktikperiodernas kvalitet och handledningen av dem så att praktiken stöder den studerandes färdigheter för att efter avslutad praktik övergå till arbetslivet.
- Praktiken ska inte medföra några extra kostnader för den studerandes del.
- För praktik som kan jämföras med arbete betalas en skälig ersättning.
- I fråga om erkännandet av examensbeteckningarna fästs särskild uppmärksamhet vid de högre yrkeshögskoleexamina så att arbetsgivarna bättre ska kunna bedöma den sökandes kompetens vid en rekrytering.
- Särskild vikt fästs vid erkännandet av examina som avlagts utomlands och utländska examensbeteckningar.

4. Sysselsättning och de ungas ställning på arbetsmarknaden

Den studerandes övergång från studier till arbetsliv är ett kritiskt skede där det behövs stöd och handledning. Studerande måste kunna koncentrera sig på sina studier utan

ständig oro för sin försörjning samt, om de så vill, kunna arbeta och samla arbetslivserfarenhet vid sidan av studierna.

Högskolorna har en viktig roll när det gäller att stärka de ungas arbetslivsfärdigheter. De kan ge de studerande nya perspektiv på sysselsättning, fortsatta studier och företagssamhet. Högskolorna kan också samarbeta med arbetslivsaktörer i syfte att främja sysselsättningen.

Att arbetslivet är rättvist och förutsägbart påverkar de ungas ställning. Genom att förhindra diskriminering i rekryteringen och arbetslivet samt stödja mångsidiga karriäralternativ hjälper man till att bygga upp förtroendet för arbetsmarknaden. Pensionssystemet måste vara hållbart och rättvist ur de ungas perspektiv för att tilliten över generationsgränserna ska stärkas på lång sikt.

MÅL

- Högskolorna samarbetar med till exempel kommunernas sysselsättningstjänster i synnerhet när det gäller sysselsättningen av nyutexaminerade i syfte att motverka ungdomsarbetslöshet.
- Anonym rekrytering används i tillämpliga situationer.
- Diskrimineringslagstiftningen kring rekrytering utvidgas till att omfatta oskäligen språkrav, åsidosättande av erfarenhet som skaffats utomlands och rädsla för att den sökande ska flytta bort.
- Arbetslivslagstiftningen revideras för att bekämpa och förebygga graviditets- och åldersdiskriminering.
- Företagarfostran och medvetenheten om företagande som ett karriäralternativ ökas.
- I pensionsförhandlingar ska också i fortsättningen alla parter höras och förhandlingarna föras som trepartsförhandlingar.
- Utgångspunkten är att hållbarhetstrycket i fråga om pensionssystemet inte bör lösas genom att höja arbetspensionsavgifterna, för att sysselsättningskostnaderna inte ska försämra möjligheterna till en regelbunden inkomst för dem som är i början av sin arbetskarriär.

5. Arbetslivsfärdigheter och kontinuerligt lärande

Finland behöver kompetent arbetskraft som har förmågan att snabbt svara mot de krav ett föränderligt arbetsliv ställer. Den tekniska utvecklingen, omvälvningen i arbetet och den åldrande befolkningen sätter press på både utbildningssystemet och individerna, för vilka det är allt viktigare att lära och förnya sig genom hela livet. För att kompetensen ska hållas uppdaterad och individerna flexibelt ska kunna övergå från utbildning till arbetslivet och tillbaka måste det kontinuerliga lärandet stödas rent konkret.

Då arbetslivskontakterna redan under studietiden stärks på alla högskolenivåer ökar de studerandes beredskap för att övergå till arbetslivet och svara mot de krav som arbetet ställer. Samtidigt är det viktigt att ingripa i den osäkerhet och rädsla som är förknippade med att börja arbeta, och som kan uppkomma redan i ett tidigt skede av utbildningsstigen.

MÅL

- Eftersom vuxenutbildningsstödet slopades skapas ett nytt system för att finansiera fortlöpande studier och där både staten och arbetsgivarna deltar i finansieringen.
- Arbetsgivarna erbjuder sina anställda möjligheter att stärka och utveckla sitt kunnande även i arbetslivet.
- Såväl vid yrkeshögskolorna som vid universiteten satsar man på arbetslivsfrågor och arbetslivsmedvetenhet samt på arbetets andel i studierna, så att övergången till arbetslivet ska bli smidig.
- För att minska rädslan för arbetslivet satsar man redan i grundskolan på att utveckla och identifiera sådana färdigheter som behövs i arbetslivet, såsom diskussions- och grupp-arbetsfärdigheter.
- Utbudet av språk- och kulturkurser som lämpar sig för arbetslivet utvecklas och det ska också vara möjligt att avlägga kurserna under arbetstid.
- Staten och arbetsmarknadsorganisationerna bereder gemensamt lösningar för att effektivt främja högkvalitativa sysselsättningsmöjligheter för högt utbildade unga professionella utan att för den skull glömma bort utländska sakkunniga.

Försörjning och social trygghet

De studerandes försörjning måste tryggas i alla livssituationer. Studier får inte bli ett privilegium som bara människor i vissa livssituationer har råd med. Var och en har rätt att utbilda sig och att utveckla sin kompetens, även under arbetskarriärens gång. Systemet för social trygghet måste stödja detta på ett flexibelt och rättvist sätt. Studier får inte innebära att man riskerar sin försörjning.

1. Studerandes sociala trygghet

De studerandes möjlighet att fokusera på studierna är en förutsättning för välmående, lärande och slutförande av studierna. Tillräcklig utkomst lägger grunden för studiero och när denna tryggas gynnar det inte bara individen utan hela samhället genom att kompetensen och den framtida tillväxten stärks.

Det nuvarande studiestödssystemet förlitar sig i hög grad på lån, vilket leder till ökad osäkerhet och belastning för många studerande. Lånebördan hänger med långt in i arbetskarriärens inledande skede och påverkar exempelvis beslut om boende och familjebildning. Därför bör studerande erbjudas tillräckliga förmåner som stöder försörjningen under studierna utan att det är nödvändigt att lyfta lån.

I reformen av den sociala tryggheten måste studerande ses som en grupp som är likvärdig med andra stödtagare. Detta innebär både det att nivån på de studerandes inkomster måste tryggas och att förmånerna ska motsvara de studerandes behov i olika livssituationer även när studier eller praktik sker utomlands.

MÅL

- Studerande beaktas som en likvärdig grupp i samband med reformerna av systemet för social trygghet och utkomststöd.
- Studiestödssystemet möjliggör den nödvändiga utkomst som krävs för ett människovärdigt liv för den studerande.
- Studiestödets tvåstegsmodell avskaffas.

- Antalet stödmånader ökas med 9 månader så att det ska bli lättare att få studierna slutförda.
- Då studiestödets maximibelopp uppnås tryggas en tillräcklig utkomst för att den studerande ska kunna leva ett människovärdigt liv och kunna slutföra studierna.
- Studiestödets vårdnadshavarförhöjning bevaras.
- Studiestödsbeloppet höjs genom en förhöjning av penningförmånernas belopp. Samtidigt sänks studielånebeloppet.
- Studiepenningens nivå höjs och nivån knyts till index, så att den hålls realistisk oberoende av den ekonomiska situationen i samhället.

- Nivån på studiepenningen och andra förmåner som är avsedda att trygga studietiden höjs på lång sikt så att ingen studerande ska bli tvungen att lyfta studielån som en obligatorisk del av den grundläggande försörjningen.
- På lång sikt ska studiestödets lånebaserade upplägg avskaffas.
- Olyfta studielån beaktas inte vid ansökan om utkomststöd. Så länge studielånet utgör en del av trygghandet av den studerandes försörjning måste ansökningsprocessen vara tydligare och mer kundorienterad.
- På kort sikt görs studielånet säkrare genom en reglering om ränteskydd, genom vilken välfärdssamhället tar ansvar för en del av de högt stigande räntorna.
- Studielånskompensationen motsvarar studielånets maximala belopp.
- Studielånskompensation kan sökas inom alla områden, även för enbart en lägre högskoleexamen.
- Studielånskompensationen tas i bruk också för en andra examen när man för den tiden får studiesociala förmåner i stället för andra utkomstförmåner.
- På lång sikt tas det i bruk en studielånskompensation som beviljas baserat på den årliga studieframgången.
- I förmånerna för studerande beaktas de extrakostnader som föranleds av studier och praktik utomlands.
- Det studiestödsbelopp som betalas för studier utomlands är fortsättningsvis högre än studiestödet i hemlandet. Detta genomförs genom en höjning av studiepenningen.
- Dessutom kan en studerande som åker utomlands för att studera utifrån provning också få ett större studielån.
- Inkomstgränsen för den studerandes uppehållstillstånd justeras regelbundet för att säkerställa att den motsvarar de faktiska levnadskostnaderna och beaktar regionala skillnader i levnadskostnaderna.

2. Inkomster under perioder av arbete under studierna

En studerandes primära arbete är att studera. Den studerandes utkomst ska i första hand tryggas genom studiestöd, men arbete ska vara möjligt för dem som vill. Arbete vid sidan av studierna ger erfarenhet och ökad ekonomisk flexibilitet så länge systemet är klart och förutsägbart.

Den studerande bör ha möjlighet att studera under sommaren och då lyfta studiestöd. Sommarlovet är en viktig möjlighet för studerande att öka sin inkomst genom sommarjobb, men om man inte får jobb eller om jobbet inte tryggar försörjningen under sommaren bör studerande ha möjlighet att förlita sig på arbetslöshetsförmåner.

MÅL

- Inkomstgränserna för studiestöd hålls på en nordisk nivå så att de möjliggör sommarjobb, avlönad praktik och eventuella extrainkomster under terminerna.
- Inkomstgränserna för studiestödet justeras årligen för att trygga de studerandes köpkraft.
- Skyddsdelen i stöden till den studerande återinförs.
- Inkomstgränserna för den studerandes stöd hålls begripliga och enkla inom alla förmånshelheter.

3. Boende

Ett skäligt prissatt och förutsägbart boende är en väsentlig del av de studerandes försörjning och välmående. Försämringar i stödet och överföringen av de studerande från det allmänna bostadsbidraget till studiestödets bostadstillägg har ökat osäkerheten och ojämlikheten. Studerande måste dock vara i samma utgångsläge som andra stödtagare.

Tillgången och kvaliteten på studieboendestäder inverkar på studiernas framskridande i synnerhet i tillväxtcentra. Byggnad och renoveringar måste stödas. Bostädernas placering måste planeras så att de stöder de studerandes vardag och rörelse samt deras integration i det övriga samhället.

MÅL

- De studerande återfår rätten att omfattas av det allmänna bostadsbidraget. Gemensamt boende görs till ett realistiskt alternativ för de studerande genom att alla som bor i bostaden garanteras försörjning.
- I bostadsbidraget beaktas de studerandes olika livssituationer, till exempel i vårdnadshavarförhöjningen.
- De studerande ska igen inkluderas i investeringsbidrag för specialgrupper och dess beviljandebefogenheter ökas. Möjligheten till räntestödslån för dem som erbjuder studentbostäder säkerställs även i framtiden för att det ska vara möjligt med studentboende till skäliga priser.
- I produktionen av studentbostäder beaktas antalet studerande i staden samt utbudet av hyreslägenheter på den fria marknaden.
- Vid byggandet av studentbostäder beaktas de studerandes olika behov, till exempel i fråga om familj, hälsotillstånd och personliga egenskaper.
- Byggandet av studentbostäder koncentreras till områden i närheten av campus och längs goda kollektivförbindelser.
- Vid byggandet av studentbostäder ser man också till att de studerande integreras i det övriga samhället. Områdesmässig segregation undviks.
- Internationella studerande har samma möjligheter till studentboende.
- Kommunerna hjälper till att ordna med möblerade bostäder till utbytesstuderande tillsammans högskolorna och de aktörer som erbjuder studentbostäder.

4. Utkomst under högskolepraktik

Arbetspraktik är en väsentlig del av studierna och den studerandes yrkesmässiga växande. De ger möjlighet att tillämpa det man lärt sig i praktiken, få erfarenhet och knyta kontakter till arbetslivet. I många examina är praktik rentav en förutsättning för att få examen, vilket betonar dess betydelse som en del av utbildningen.

Oavlönad praktik eller extra kostnader i anslutning till den kan utgöra en tröskel som hindrar de studerande från att genomföra praktiken eller rentav från att söka till utbildningen. För att praktikperioderna genuint ska stödja lärandet och den yrkesmässiga utvecklingen måste de vara ekonomiskt tillgängliga för alla.

MÅL

- Den studerande ska inte ha några extra kostnader för praktiken. För all praktik som kan jämföras med arbete betalas en skälig ersättning, som beaktar såväl kostnaderna för den studerande som det ansvar som hen bär under praktiktiden.
- Praktikstöd tas i bruk inom alla studieområden och vid alla högskolor.
- Stödet för EU-praktik är likvärdigt och jämlikt för alla högskolestuderande.

5. Övriga stödformer och livskvalitet

De studerandes utkomst måste trygga grundförutsättningarna i vardagen även då studierna tillfälligtvis avbryts på grund av sjukdom, arbetslöshet eller under sommarperioden. Det nuvarande systemet motsvarar inte till alla delar de studerandes behov: förmånerna är inte alltid överensstämmande med studiernas uppbyggnad eller garanterar inte en tillräcklig utkomst i olika livssituationer.

En smidig vardag och välbefinnande är ett resultat av många olika faktorer. Fungerande och skäligt prissatt kollektivtrafik gör det möjligt att ta sig till campus och stöder hållbara resor. Tillräckligt näringsrika och förmånliga måltider hjälper de studerande att orka i en stressig vardag. Då den studerande har möjlighet att ta hand om sin hälsa, motion och kost utan oskälig ekonomisk belastning så återspeglas detta både i form av välbefinnande och studieframgång.

MÅL

- Den studerande garanteras rätten till ett människovärdigt liv och en likartad inkomstnivå oavsett livssituation och stödform.

- Den studerandes rätt till sjukdagpenning vid sjukledighet under studietiden bevaras och utvecklas så att återgången till studierna efter sjukledigheten blir smidigare. Studerande har rätt till sjukdagpenning också av orsaker relaterade till psykisk ohälsa.
- Den studerande ges möjlighet att ansöka om arbetslöshetsförmåner eller utkomststöd för sommarterminerna utan en oskälig mängd utredningar, trots att hen har studierätt för heltidsstudier.
- Kollektivtrafiken är skäligt prissatt och det primära sättet att ta sig runt vid sidan av att gå, cykla och annan lätt trafik.
- Kollektivtrafiken gör det lätt och flexibelt att ta sig till högskolan. När kollektivtrafiken utvecklas måste man på lokal nivå beakta mångfalden av studerande och deras behov.
- Måltidsstödet för studerande utökas till två varma måltider per dag.

Välbefinnande

De studerandes psykiska symtom har blivit krisartade. Var tredje högskolestuderande upplever regelbundet psykisk belastning eller ångest. Psykiska störningar och drogproblem har ökat och är nu den största orsaken till arbetsoförmåga bland unga. De studerandes utkomstrelaterade problem är ofta förknippade med symtom på psykisk ohälsa.

1. Psykisk hälsa och lågtröskeltjänster

De studerandes välbefinnande har en nära koppling till psykisk hälsa och tillgången till tjänster har en avgörande inverkan på orken. Den grundläggande hälsovården och SHVS är de två centrala kanalerna via vilka de studerande bör få stöd i rätt tid. Via det förebyggande arbetet för att främja psykisk hälsa når man ut till de studerande innan symptomen har hunnit bli ett problem.

Också högskolorna har en viktig roll: ett tillräckligt antal psykologer och annan stödpersonal gör det möjligt att erbjuda tidigt stöd, vilket kan vara av avgörande betydelse för den studerandes studier och välmående.

MÅL

- Tillgången till hälso- och sjukvårdens mentalvårdstjänster med låg tröskel och i rätt tid förbättras både inom studerandehälsovården och inom den grundläggande hälsovården.
- Det måste satsas mer än i nuläget på förebyggande vård och att synliggöra den.
- Terapigarantin utvidgas så att den gäller alla högskolestuderande.
- Antalet stödpersoner vid högskolan dimensioneras utgående från antalet studerande för att garantera tillgången till adekvat hjälp.

2. Studerandehälsovården och SHVS

Satsningar på de studerandes hälsa är en investering i framtiden. De tjänster som SHVS och den offentliga hälsovården erbjuder bör bilda en smidig helhet. Studerandehälsovården ska vara tillgänglig för alla studerande på lika grunder, och tillräckliga resurser och lättillgänglighet säkerställer att man får hjälp i tid.

Ett stärkande av distansmottagningarna och de digitala tjänsterna förbättrar tillgängligheten i hela landet och också för dem som studerar utomlands. En kartläggning av välbefinnandet redan i början av studierna hjälper till att i ett tidigt skede identifiera ett stödbehov och att inrikta tjänsterna i rätt tid.

MÅL

- Studerandehälsovårdens resurser och tillgänglighet tryggs i hela landet.
- Tröskeln för att söka sig till tjänsterna görs lägre, i synnerhet genom allokeringen av tillräckliga resurser.
- De studerandes vårdstigar mellan SHVS och den offentliga hälsovården är obrutna och smidiga.
- Statens andel av SHVS finansiering utökas.

- SHVS tjänsteresurser utökas mångprofessionellt och ställs i relation till antalet studerande.
- Distansmottagningarna och de digitala tjänsterna stärks för att SHVS tjänster ska vara bättre tillgängliga på studieorterna.
- Lagstiftningen, såsom patientförsäkringslagen, ändras för att möjliggöra distansmottagningar även för dem som studerar utomlands.
- SHVS satsar på studerandesamarbete samt på uppföljning och utvärdering av inspektionerna av studiemiljöer.
- Man satsar på att informera om de hälsokartläggningar som görs när studierna inleds. Dessa utgör ett centralt verktyg när det gäller att inrikta tidigt stöd och hjälp.
- Internationella studerande garanteras samma servicenivå i fråga om hälsovård som finländska studerande.
- Högskolorna har instruktioner om att hålla tillräckligt med pauser mellan lektionerna.
- Mentalvårdstjänsterna är tillgängliga även för internationella studerande, och deras särskilda behov beaktas i tjänsteutbudet.
- För internationella studerande utanför EU- och EES-länderna erbjuds sjukkostnadsförsäkringar till ett skäligt pris.

3. Fysiskt välbefinnande och motion

Fysisk aktivitet hjälper de studerande att orka och stöder deras mentala hälsa. Motion stärker den dagliga funktionsförmågan, förbättrar stresshanteringen samt ökar energinivån och förbättrar sömnkvaliteten.

Högskolemiljöerna har stor betydelse när det gäller att stödja det fysiska välbefinnandet. Studerande behöver lättillgängliga motionsmöjligheter till ett skäligt pris samt lösningar för campus som gör motion och god ergonomi till en del av studiedagen. Vanor som lärts in på det här sättet bär en långt in i arbetslivet.

MÅL

- Studerande erbjuds kostnadsfria eller förmånliga motionsmöjligheter antingen på eller i närheten av campus, för att tröskeln för att motionera ska vara låg.
- De studerandes medvetenhet om sambandet mellan motion och psykisk hälsa förbättras, och bägge dessa delområden av välbefinnandet stärks.
- Högskolornas lokaler erbjuder konkreta sätt att bidra till mer rörelse vid sidan av studierna.
- Högskolorna satsar mer på studie- och arbetsergonomi, t.ex. genom att utrusta bibliotek och campus med ståbord och gymnastikbollar samt erbjuda pausgymnastik och andra redskap som förbättrar ergonomin.
- Mängden aktiviteter på campus som främjar välbefinnandet utökas. Rörelseeftermiddagar och rådgivning ifråga om välmående bidrar till medvetenhet och aktiverar till deltagande.

4. Välbefinnande i studierna och studiemiljön

Välbefinnande under studierna lägger grunden för att den studerande ska orka och framgångsrikt övergå till arbetslivet. När belastningen hålls på en hanterlig nivå och den studerande får det stöd som hen behöver kan man undvika en anhopning av psykiska problem och säkerställa att de utexaminerade börjar i arbetslivet som välmående experter.

Högskolorna ska erbjuda en inlärningsmiljö som tar hänsyn till de studerandes olika bakgrunder, livssituationer och specialbehov, så att var och en har lika möjligheter att uppnå målet med sina studier. Samtidigt ska studerandegemenskaperna erbjuda trygga och mångsidiga lokaler där välbefinnandet eller mötena inte är bundna till en kultur som fokuserar på rusmedel utan bygger på gemenskap och delaktighet.

MÅL

- Under studietiden görs också satsningar på de studerandes välbefinnande för att förebygga psykiska problem och göra övergången till arbetslivet smidigare.

- Den belastning som studierna innebär minskas genom att man realistiskt granskar den verkliga tidsåtgången i timmar för en studiepoäng, t.ex. utgående från studeranderespons. Belastningen från de studiehelheter som rekommenderas bli avlagda samtidigt beaktas i studieplanen.
- Högskolorna erkänner att det finns många olika slags inlärare och erbjuder lösningar för inläring och handledning som grundar sig på individuella egenskaper med beaktande av undervisningspersonalens tidsresurser samt de pedagogiska målen för kursen.
- Undervisningen och handledningen motsvarar de individuella behoven och beaktar särskilda behov.
- I studierna inkluderas flexibilitet och mångfald för att vi ska få ännu mer flexibelt ska få välmående sakkunniga till arbetslivet.
- Social och fysisk trygghet garanteras vid högskolorna. Var och en har en trygg plats där man får vara sig själv och lära och delta.
- Studerandekulturens stora fokus på rusmedel minskas genom att man utvecklar verksamheten.

- De studerande är en integrerad del av högskolegemenskapen och högskolorna stöder studerandekulturen, t.ex. genom att möjliggöra användning av lokalerna.
- De studerande och personalen vid högskolorna erbjuds utbildning om mångkultur, icke-diskriminering och minoritetsstress.

Internationalism

Finland behöver internationella experter för att skapa tillväxt på arbetsmarknaden och förbättra försörjningskvoten. Målet är att Finland ska ses som ett lockande och livskraftigt land att studera, arbeta och skapa sig ett liv i. Det här kräver att de internationella experterna upplever sig vara en del av det finländska samhället, som uppskattar deras kompetens.

De svårigheter som de internationella experterna stöter på bör tas i beaktande och lösningar på dem bör hittas. Den strukturella rasismen i arbetslivet bör brytas och icke-diskriminering främjas effektivt.

1. Högskoleutbildningens internationalism

En framgångsrik integrering av internationella studerande i det finländska samhället är centralt för att vi ska nå målet att öka antalet internationella förmågor. Finland måste vara ett lockande och jämlikt land för internationella studerande. Det här förutsätter högkvalitativ undervisning, möjligheter att lära sig finska och svenska samt att högskolorna är aktiva när det gäller att integrera de studerande och få dem förankrade i gemenskapen. När internationella studerande kan delta i högskolegemenskapens verksamhet som fullvärdiga medlemmar stärker detta deras intresse för att stanna i Finland efter studierna.

Praxisen kring uppehållstillstånd bör bara smidig och human, för att det ska kännas som ett möjligt och intressant alternativ att flytta till Finland och stanna här. Likställdhet och jämlikhet ska främjas genom att man bryter den strukturella rasismen såväl inom högskolorna som i arbetslivet. Samtidigt måste Finland satsa på en ansvarsfull internationalisering som stärker kvaliteten på utbildningen, forskningen och innovationerna och inte bara bygger på behovet av arbetskraft.

Ett slopande av terminsavgifterna samt utvecklandet av internationella forsknings- och utbildningssamarbeten gör Finland till ett hållbart och konkurrenskraftigt alternativ för studerande och forskare från hela världen.

MÅL

- Internationella studerande erbjuds högklassig och kontinuerlig undervisning i finska som syftar till en hög kunskapsnivå.
- Finland konkurrerar om utländska studerande genom kvaliteten på utbildningen och inte genom terminsavgifter.
- För internationella studerande införlivas språkstudierna i finska eller svenska som en del av examen.
- Högskolorna är med och integrerar de studerande och samarbetar med t.ex. kommunen och lokala studentorganisationer för att knyta dem till högskolegemenskapen.
- Internationella studerande garanteras samma möjligheter att påverka i studerandemenskapen.
- Internationella studerande med familj och experter med familj beaktas vid integrationen i samhället. Språkstudier erbjuds t.ex. hela familjen.
- Processerna i samband med uppehållstillstånd görs enklare och smidigare. Man säkerställer att de som antagits som studerande får uppehållstillstånd innan terminen inleds.
- Den som avlagt högskoleexamen i Finland beviljas permanent uppehållstillstånd för att personen ska knytas till samhället.
- Man arbetar aktivt för att eliminera den strukturella rasismen i högskolorna, arbetslivet och studerandegemenskaperna.
- Högskolorna satsar på ansvarsfull internationaliseringsverksamhet och skapar gemensamma spelregler för den, t.ex. genom rektorsråden.
- Förberedelserna inför en europeisk samexamen främjas med beaktande av de särskilda krav den finländska högskoleutbildningen ställer.

- Finlands FUI-verksamhet utvecklas för att Finland ska ses som ett lockande målland för forskning globalt sett.
- I planeringen av engelskspråkiga examensprogram beaktas de särskilda behov som internationella studerande har.
- I Finland utvecklas en modell där de internationella studerande som betalat terminsavgifter får terminsavgifterna tillbaka i form av skattelättnader om de stannar och arbetar i Finland efter examen.

2. Vägen till ett mer internationellt arbetsliv

Internationella studerande är en betydande resurs för det finländska arbetslivet. För att deras kompetens ska kunna utnyttjas krävs det att de smidigt ska kunna gå från studier till arbetsmarknaden. Högskolorna har en viktig roll när det gäller att knyta kontakter till arbetslivet. Dessutom ger de studerande färdigheter som hjälper dem att förstå den praxis och de förväntningar som råder i det finländska arbetslivet.

Samtidigt måste arbetsgivarna erkänna kompetens vid sidan av språkkunskaper och bedöma sina krav realistiskt. Erkännande av behörigheter, möjligheter till kompletterande utbildning och tryggnad av försörjningen under den tid som språkkunskaperna utvecklas är avgörande för att Finland ska kunna locka och hålla kvar internationella experter.

MÅL

- Högskolorna samordnar etablerandet av praktik- och arbetslivskontakter för de studerande under studierna i samarbete med kommunerna och andra intressentgrupper. Praktikperiodernas betydelse för att knyta internationella studerande till Finland erkänns.
- Finländska arbetslivsfärdigheter är en del av högskoleutbildningen i synnerhet för internationella studerande.
- Arbetsgivarna bedömer kraven på språkkunskaper realistiskt, utifrån på vilket språk arbetet utförs.
- Inom högskoleutbildningen erkänner man bättre den kompetens som examina avlagda någon annanstans ger, samt

gör det lättare att avlägga kompletterande utbildning för att internationella experter ska bli behöriga på den finländska arbetsmarknaden.

- Internationella studerande ges en möjlighet till praktik och tillräcklig utkomst även medan språkkunskaperna ännu håller på att utvecklas.

3. Finländares internationalisering

Internationella erfarenheter stärker de studerandes kompetens och arbetslivserfarenheter samt stöder Finlands konkurrenskraft globalt sett. Utbytesstudier, praktikperioder utomlands och mångkulturella lärmiljöer bygger språklig och kulturell kompetens, vilket behövs allt mer på arbetsmarknaden.

Det är viktigt att internationaliseringen är tillgänglig för alla oavsett den studerandes bakgrund eller livssituation. Tillräckliga strukturer, finansiering och information säkerställer möjligheterna till utlandsperioder samt internationalisering på hemmaplan, samtidigt som de studerande också får bekanta sig med de karriärvägar som EU erbjuder.

MÅL

- Utbytesstudier och praktik utomlands kan inkluderas i examen inom alla områden.
- Tillräckliga incitament skapas för att finländska studerande ska återvända till Finland efter avlagd examen.
- Erasmus+-finansieringen utökas och medvetenheten om den ökas inom hela högskolesektorn. Hinder för utbytesstudier som beror på den studerandes socioekonomiska bakgrund undanröjs.
- Högskolorna möjliggör internationalism på hemmaplan under studietiden genom att erbjuda de studerande mångsidiga studier som lämpar sig för detta syfte samt lokaler.
- Högskolorna satsar på att göra EU-karriärerna mer synliga redan i början av studierna.
- De finländska studerandenas internationalism stöds genom att de erbjuds språk- och kulturutbildning.

akava.fi/opiskelijat